

Soini 29.11.2013

Kuntarakenneselvityksestä

Soinin kunta on käsitellyt kunnan ilmoitusta valtiovarainministeriölle kuntarakenneuudistukseen liittyvästä selvitysalueesta kokouksissaan 28.10 sekä 25.11.2013.

Soinin kunnanvaltuusto päätti, että valtuusto hakee ensisijaisesti Soinin osalta poikkeusta selvitysvelvollisuudesta. Perusteluna tälle on koko maata ajatellen poikkeuksellinen ja hyvin toimiva Järvi-Pohjanmaan kuntien (Alajärvi, Soini, Vimpeli) v. 2009 alusta toiminut yhteistyömalli.

Yhteistyön valmistelu käynnistyi vuonna 2006 ja varsinainen yhteistyö käynnistyi vuoden 2009 alusta. Järvi-Pohjanmaalla kaikki kuntapalvelut hoidetaan yhteistyössä ja toiminnot on tuotteistettu. Palkanlaskennan, kirjanpidon ja ict-palvelut hoitaa kuntien omistama Järvinet Oy ja elinkeinoasioiden hoito on myös yhtiötetty Järvi-Pohjanmaan Yrittäjäpalvelu Oy:öön. Toiminta hoidetaan ns. isäntäkuntamallilla ja Soinin vastuulla on tekninen toimi ja vapaa-aikatoimi. Soinin kunnan henkilöstömäärä vastaa tällä hetkellä suurin piirtein sitä määrää, mitä se oli oman toiminnankin aikana eli n. 200 henkilöä. Tästä määrästä ainoastaan 5 henkilöä on ns. keskushallinnon palkkalistoilla ja kaikki muu henkilöstö on yhteislautakunnissa ja yhteistä. Toiminta on siis järjestetty kuten kuntaliitoksessa, mutta tämä malli takaa myös pienen ja syrjäisen kunnan itsenäisyyden. Edellytyksenä on tietenkin kunnossa oleva kuntatalous.

Soinin kunnan osalta on yhteistoiminnan käyttömenot saatu pidettyä kurissa, sillä neljän toimintavuoden aikana yhteislautakuntien nettomenot ovat kasvaneet vain 1,7 % eli vajaa puoli prosenttia vuodessa. Soinin kunta ja muut Järvi-Pohjanmaan kunnat ovat tehneet valtavan työn toimintojen uudelleen järjestämiseksi ja tämän mallin luomiseksi. Kun meillä toiminnot jo nyt on kuin kuntaliitoksessa, tuntuu taas erilaisten kuntarakenneselvitysten tekeminen turhalta ja sen vuoksi Soinin kunta rohkenee esittää, että kuntarakenneselvitystä ei tarvitsisi tehdä.

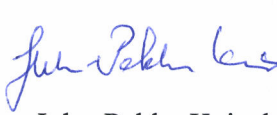
Soinin kunta toivoo, että Järvi-Pohjanmaan yhteistyömalli voisi toimia vaihtoehtomallina tulevissa kuntarakennetarkoituksissa. Suomessa on erilaisia alueita ja erilaiset mallit ovat varmasti tarpeen. Hallinto- ja kuntaministeri Henna Virkkunen on todennut valtioneuvoston olevan avoin ehdotuksille hallinnon järjestämistavoista.

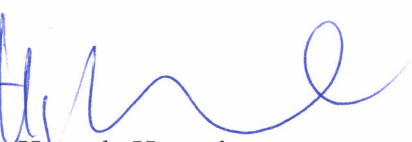
Tärkeää on että jatkossa turvataan myös maaseudun palvelut, asuminen ja työpaikat.

Liitteenä valtuuston päätös asiasta.

SOININ KUNNANHALLITUS

Sauli Virtala
kunnanvaltuuston
puheenjohtaja

Juha-Pekka Keisala
kunnanhallituksen
puheenjohtaja

Hannele Hannula
vs. kunnanjohtaja

65 § KUNTARAKENNELAKI VOIMAAN 1.7.2013

Kunnanhallitus 7.10.2013

Kuntarakennelaki on tullut voimaan 1.7.2013. Kuntajakolain nimike muutetaan kuntarakennelaiksi. Lisäksi lakiin on lisätty säädökset kuntien selvitysvelvollisuudesta, selvityspereusteista ja niistä poikkeamista sekä kuntien yhdistymisen taloudellisesta tuesta.

Kuntien selvitysvelvollisuus alkaa heti lain voimaan tultua. Selvitysten ja yhdistymisesitysten määräaika päättyy kuusi kuukautta sen jälkeen, kun sosiaali- ja terveyshuollon järjestämistä koskeva laki (ns. sote-järjestämlaki) on hyväksytty eduskunnassa. Määräaika koskevan säännöksen voimaantulosta säädetään vielä erikseen, kun sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevan lain eteneminen on tiedossa tarkemmin. Sote-järjestämlaki on tarkoitus tuoda eduskunnan käsiteltäväksi keväällä 2014.

Valtiovarainministeriö voi kunnan hakemuksesta jatkaa edellä mainittua määräaika yhdistymiselvityksen laajuuden tai muun erityisen vaativuuden perusteella. Vuonna 2015 voimaan tulevia kuntien yhdistymistä koskevat esitykset tulee kuitenkin toimimaan valtiovarainministeriölle huhtikuun loppuun 2014 mennessä.

Kuntien tulee ilmoittaa ministeriölle 30.11.2013 mennessä minkä kunnan tai kuntien kanssa se selvittää kuntien yhdistämistä. Valtioneuvosto arvioi tämän perusteella uudistuksen etenemistä vuoden 2013 lopussa. Liitteenä 2 on Sosiaali- ja terveysministeriön tiedote SOTE-uudistuksesta. Selvityksen tavoitteena on saada aikaan kuntaliitossopimus ja yhdistymisesitys. Selvityksessä olisi tuotava esille palveluiden ja hallinnon järjestäminen ja tuottamistavat sekä vaikutus talouteen ja kuntien yhteistyöhön sekä asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet.

Sote järjestelmälain merkitys on keskeinen ratkaistaessa mahdollista kuntaliitosta tai yhteistyön suuntaa. Ilman tietoa lain sisällöstä on erittäin vaikeaa tehdä päätöstä kuntaliitoseelvitykseen osallistumisesta ja selvitykseen osallistuvista kunnista. Peruslakiasiantuntijoiden näkemysten mukaan ilmoitus ei voi olla sitova tässä tilanteessa, kun SOTE järjestämlalli on vielä avoinna ja kunnille tulee jättää vähintään 6 kuukautta aikaa järjestämlalin hyväksymisestä selvityksen tekemiseen.

Maakuntatasolla selvitetään maakunnallista toimintamallia ohjaryhmän toimesta ja siihen liittyen on perustettu työryhmiä. Mikäli päädytään maakunnalliseen toimintamalliin, siirtyy kunnilta paljon tehtäviä pois, suunnitelmien mukaan taloudellinen vastuu jää kuitenkin peruskunnille. Keskeinen kysymys Soinin kunnan kannalta on se, että säilyykö terveysasema ja muut SOTE- palvelut maakunnallises-

sa mallissa paremmin kuin alueellisessa mallissa esim. Kuusiokunnat ja Järvi-Pohjanmaa yhteistyössä. Kuntaliitoseelvityksen tulee läheteä 20.000 asukkaan väestöpohjatavoitteesta, joten Järvi-Pohjanmaa ei riitä selvitysalueeksi. Luonnollista on, että kun selvitys tehdään, lähimmät naapurikunnat ovat selvityksessä mukana. Tämä edellyttää kuntien kesken neuvotteluja ja halukkuutta selvityksen tekoon.

Valmistelija: kunnanjohtaja Reino Määttä, puh.(06) 2412 2611,
040 – 538 2448, reino.maatta(at)soini.fi

Kunnanjohtaja

Kunnanjohtaja ehdottaa, että kunnanhallitus keskustelee tilanteesta, mutta ei tässä vaiheessa näe tarvetta määritellä kuntaliitoseelvityskumppaneita.

Päätös: Hyväksyttiin.

Kuntarakennemuutoksen osalta tilanne jatkuu epäselvänä, varsinkin kun sosiaali- ja terveydenhoidon osalta puuttuu päätökset järjestämislaita ja siihen liittyvästä rakennatarkistuksesta. Soten osalta jatkuu myös maakunnallisen toimintamallin valmistelu yhteistyössä THL:n kanssa esimerkkinä Kainuun hallintomalli. Tähän liittyen keskeistä Soinin kannalta on lähipalveluiden turvaaminen, erityisesti terveysaseman toiminnan säilyminen omassa kunnassa. Mikäli maakunnallinen sote-malli syntyy, joka vaikuttaa todennäköiseltä, kunnan tehtäväkentästä ja järjestämisvastuulta siirtyy suuri osa pois.

Järvi-Pohjanmaan yhteistoiminta-alueen syvällä ja monipuolisella yhteisellä palveluorganisaatiolla ja hallintomallilla on saavutettu merkittäviä toiminnallisia ja taloudellisia hyötyjä neljän toimintavuoden aikana. Toimimme tilaaja-tuottajamallilla, jossa kaikki palvelut ovat tuotteistettu ja merkittävimmät palvelut ovat yhteisiä tuotteita. Näillä perusteilla kuntaliitos yhteistoiminta-alueen puitteissa ei tuo taloudellista hyötyä, eikä muutakaan lisäarvoa. Uhkana on palveluiden keskittyminen nykyisestäänkin ja asukkaiden joutuminen eriarvoiseen asemaan, koska etäisyydet kasvavat merkittävästi. Yhteistoiminta-alueen kunnilla on yhteinen elinkeinotoimen kehittämistä hoitava yhtiö, jonka omistajia ovat myös alueen 20 kärkiyritystä. Yhtiön puitteissa eri tahojen yhteistyöllä alueelle on valmisteltu kehittämisstrategia ja palvelustrategia on valmisteilla. Näin ollen kuntaliitos ei toisi myöskään maankäyttöön ja elinkeinojen edistämiseen lisäarvoa, vaan voisi jopa huonontaa paikallista kehittämisilmastoa ja kehittämistähtoa.

Edellä mainituilla perusteilla esitämme, että ministeriö huomioi Järvi-Pohjanmaalla rakennetun syvällisen ja laajan kuntayhteistyön vaihtoehtoisena toimenpiteenä kuntaliitoksille.

Kuntaliitosselvityksen tavoitteena lain mukaan tulisi olla asukas pohjaltaan vähintään 20.000 asukkaan kokoinen kunta. Järvi-Pohjanmaan kolmen kunnan (Alajärvi-Soini-Vimpeli) muodostama yhteistoiminta-alue ei täytä tätä vaatimusta, joten selvitys tulisi tehdä laajemman kuntajoukon puitteissa. Vaihtoehtoisina selvitysalueina nousevat esille koko Etelä-Pohjanmaan maakuntaa koskeva selvitysalue. Mikäli maakunnallinen sote-alue syntyy, tämä olisi jo merkittävä tätä mallia tukeva ratkaisu. Toisena vaihtoehtoisena alueena voisi olla Järvi-Pohjanmaan kunnat ja kuusiokuntien alue tai osa kuusiokunnista.

SOTE-järjestämislain ja rakenneratkaisujen valmistuttua kevätkesästä 2014 olisi kumppaneiden nimeäminen järkevämpää. Myös maakunnallisen Sote-mallin valmistelutyö etenee ja valmistuu keväällä 2014. Selvitystyön lopputulos vaikuttaa myös lopullisten selvityskumppaneiden valintaan. Tehtävässä selvityksessä Soinin kunta vertailee ja arvioi nykyistä yhteistoimintamallia ja sen etuja ja haittoja talouden ja toiminnan kannalta kuntaliitoksen tuomiin haittoihin ja hyötyihin.

Ehdotus: Kunnanhallitus keskustelee ministeriölle annettavasta kuntaliitosselvityksestä ja selvitykseen liittyvistä kuntakumppaneista. Kunnanjohtajan päätösesitys esitellään kokouksessa.

Päätös: Asian käsittelyä siirrettiin.

Khall 28.10.2013

Kunnanhallitus

Kuntarakennelain mukaan Soinin kunta on selvitysvelvollinen ns. palvelukriteerin kohdalta eli väestöpohja on alle 20.000 asukasta. Työpaikkaomavaraisuuden, talouden ja yhdyskuntarakenteen osalta selvitysvelvollisuus kriteerit eivät täyty. Valtiovarainministeriön kirjeen 2.9.2013 mukaan palveluun eli väestöpohjaan perustuvasta selvitysvelvollisuudesta on mahdollista hakea poikkeusta ministeriöltä. Tätä voidaan hakea selvityksen eri vaiheessa. Järvi-Pohjanmaan yhteistoiminta-alueen kuntien tulisi toimia aktiivisesti ja hakea poikkeusta selvitysvelvollisuudesta perusteena toimiva ja laaja kuntayhteistyö, yhteinen palvelujärjestelmä ja lautakuntahallinto.

Kuntien itsehallinnon merkityksestä ja asemasta suhteessa kuntarakennelakiin ja sen vaatimuksiin kuntien väestöpohjasta ovat perustuslakiasiantuntijat esittäneet näkemyksiä ja todenneet kuntarakennelain ristiriitaisuuden mm. vastuukuntatoimintatapaan liittyen. Todennäköisesti vaatimus määrätyn suuruudesta väestöpohjasta liittyen SOTE:n järjestämisoikeuteen, tulee arvioitavaksi uudelleen perustuslakiin pohjautuvan kunnan itsehallinnon näkökulmasta käsin, samoin

kuin kuntarakennelain yksiselitteinen kanta hallinnon järjestämisestä vastuukuntaperiaatteella on arvioinnin kohteena.

Ehdotus: Kunnanjohtaja ehdottaa, että kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että valtuusto päättää hakea poikkeusta selvitysvelvollisuudesta. Perusteluina on vuodesta jo v. 2006 alkanut kuntayhteistyön uudenlainen valmistelu ja vuodesta 2009 käynnistynyt, syvälinen ja laaja kuntayhteistyö, joka sisältää yhteisen palvelutuotannon organisoinnin ja hallinnoinnin.

Kunnanvaltuusto esittää myös Alajärven kaupungille ja Vimpelin kunnalle, että Järvi-Pohjanmaan yhteistoiminta-alueen toiset kunnat toimivat asiassa vastaavalla tavalla.

Mikäli selvitysvelvollisuudesta ei saada vapautusta kunnanvaltuusto esittää selvitystä tehtäväksi Järvi-Pohjanmaan yhteistoiminta-alueen kuntien Alajärven kaupungin, Soinin ja Vimpelin kuntien ja riittävän suuren väestöpohjan saamiseksi Kuusiokuntien, Alavuden ja Ähtärin kaupunkien ja Kuortaneen kunnan kesken.

Koska sosiaali- ja terveydenhoitoon liittyvät ratkaisut ja päätökset em. palveluiden järjestämisestä valtakunnan ja maakunnan tasoilla ovat avoinna Soinin kunta varaa oikeuden muuttaa esitystään näiden em. ratkaisujen jälkeen.

Päätös: Hyväksyttiin.

Pöytäkirjaan merkittiin, että Taina Mäkelä saapui kokoukseen tämän pykälän käsittelyn aikana klo 16.50 ja Hilikka Raitanen saapui kokoukseen tämän pykälän käsittelyn aikana klo 17.10.

Kvalt 28.10.2013

Päätös: Kunnanvaltuusto keskusteli asiasta vilkkaasti ja hyväksyi kunnanhallituksen esityksen asiassa.

Khall 11.11.2013

Valtuuston kokouksen jälkeen on käyty asiaa koskevia tarkentavia neuvotteluja lähikuntien kanssa ja lisäselvitysten perusteella saattaa olla tarpeen tarkentaa päätöstä.

Vs. kunnanjohtaja

Päätösesitys esitetään kokouksessa.

Päätös: Kunnanhallitus totesi, että vs. kunnanjohtaja täydensi esitystään siten, että tässä vaiheessa asian käsittely ei aiheuta toimenpiteitä. Kunnanhallitus merkitsi tilanteen tiedokseen.

Khall 25.11.2013

Kuntarakenneasiasta on edelleen neuvoteltu mm. Alajärvellä 13.11.2013. Mukana olivat Alajärven lisäksi Alavus, Evijärvi, Lappajärvi, Lapua, Perho, Soini, Vimpeli, Kauhava ja Ähtäri. Muistio neuvottelusta kokouksen oheismateriaalina. Kyyjärveltä on postitse saatu lisätietoa.

Vs. kunnanjohtaja

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että valtuuston 28.10.2013 tekemää päätöstä tarkennettaisiin. Päätös olisi muutoin entinen, mutta mikäli selvitysvelvollisuudesta ei saada vapautusta, kunnanvaltuusto esittää selvitystä tehtäväksi Järvi-Pohjanmaan yhteistoiminta-alueen kuntien Alajärven kaupungin, Soinin ja Vimpelin kuntien ja riittävän suuren väestöpohjan saamiseksi Alavuden ja Ähtärin kaupunkien sekä Perhon ja Kyyjärven kuntien kanssa.

Mikäli kaikki edellä mainitut kunnat eivät tee vastaavaa päätöstä Soinin kunnan kanssa tehtävästä selvityksestä, selvitys tehdään jäljelle jäävien kuntien kanssa.

Päätös: Hyväksyttiin.

Kvalt 25.11.2013

Päätös: Hyväksyttiin.

Otteen oikeaksi todistaa
Soinissa 2.12.2013

Erna Hilli
hallintosihteeri